

AACSB Öğrenmenin Güvence Altına Alınması (AoL – Assurance of Learning)

Semineri II - Notlar ve İzlenimler (22-23 Kasım 2017 – Lizbon, Portekiz)

Fakültemiz, 22-23 Kasım 2017 tarihleri arasında Portekiz'in başkenti Lizbon'da yapılan AACSB'nin Öğrenmenin Güvence Altına Alınması (AoL – Assurance of Learning) Seminer dizisinin son aşaması olan II. Seminere katıldı. Yaklaşık iki gün süren ve birçok ülkeden katılımcının dahil olduğu seminerde; İngiltere, Fransa, İsveç, Finlandiya, İspanya, Portekiz ile Türkiye'den Koç, Özyeğin ve Sakarya Üniversitelerinin işletme fakültelerinin yöneticileri, akreditasyon sorumluları ve ölçme değerlendirme uzmanları hazır bulundu.

Seminerde farklı ülkelerden katılımcılarla oluşturulan gruplara aşağıdaki konularda bilgiler verilerek, her bir başlık için iş atölyeleri düzenlendi:

- Öğrenme Güvencesi Sistemlerinin Gelişmişliğinin Değerlendirilmesi ve Gelişmiş Sistemler Oluşturma
- Öğrenme Güvencesi Kültürü Oluşturma ve Benimsetme Çalışmaları
- Döngü Kapatmak (Closing the Loop) için Verilerden Yararlanma

Seminerde belirtilen başlıklarda öne çıkan hususlar kısa notlar halinde açıklanmıştır:

Öğrenme Güvencesi Sistemlerinin Gelişmişliği Değerlendirilmesi ve Gelişmiş Sistemler Oluşturma:

Seminer II'nin ilk modülü olarak ele alınan bölümde, gelişmiş bir AoL sürecinin karakteristiklerinin neler olduğu, katılımcıların okullarının ne kadar gelişmiş olduğu ve son olarak süreçlerini geliştirmek isteyenler için neler yapılması gerektiği sorularına yanıt arandı. Bu kapsamda; ilk olarak gelişmiş bir sistemin sırasıyla "Farkındalık", "İlk Uygulama" ve "Gelişmiş Uygulama" olarak 3 temel seviyesinin olduğu ifade edildi. Farkındalık seviyesinin; a) değerlendirme (assessment) ihtiyacının kabul edildiği, b) misyon ve misyona bağlı olarak amaçlar, spesifik hedefler, ve yöntemlerin tanımlandığı, c) ilk değerlendirme planı ve altyapısının oluşturulduğu, d) tüm fakülteden ziyade henüz akreditasyonla ilgilenenlerin süreci götürmekte olduğu, e) fakültede "değerlendirme jargonunun" nispeten bilinmediği durumlarda tanımlandığı belirtildi. İlk Uygulama seviyesinin; a) ilk değerlendirme planının ve gerekli altyapının kısmen tamamlandığı, b) veri toplama, saklama, çağırma ve raporlama süreçlerinin uygulanmakta olduğu, c) doğrudan ölçme yöntemlerine geçişin yaşandığı, d) "değerlendirme jargonunun" anlaşılabilirliği, e) öğretim üyeleri arasında değerlendirme konularının görüşülmeye başlandığı durumlarda

tanımlandığı ifade edildi. Son olarak Gelişmiş Uygulama seviyesinin ise; a) değerlendirilenin kültür içerisinde öncelikli alanlardan biri olduğu, b) öğrencilerin değerlendirme sürecindeki rollerinin farkında oldukları, c) verilere ulaşımın sorunsuz olarak gerçekleştiği, d) düzenli tartışmalarla ve verilerin dahil edilerek müfredat karar süreçlerinin yaşandığı, e) bütçede değerlendirmeye pay ayrıldığı, f) Döngü kapanışlarının olduğu durumlarda tanımlandığı aktarıldı.

Gelişmiş bir değerlendirme sisteminin temel bileşenlerinin;

- Öğretim üyelerinin değerlendirme bilgisi,
- Öğretim üyelerinin değerlendirmeye katılımları,
- İyi öğrenme hedefleri,
- İyi ölçekler,
- İyi değerlendirme süreci,
- Yeterli kaynaklar,
- Bilgili ve destekleyici kurum kültüründen oluştuğu ifade edildi.

Bölüm, kurum temsilcilerinin kendi kurumlarını belirtilen çerçeve dahilinde değerlendirdikleri iş atölyesi çalışması ile son buldu.

Öğrenme Güvencesi Kültürü Oluşturma ve Benimsetme Çalışmaları

Bu bölümde öğrenme güvencesinin nasıl yayılım gösterebileceğinden, öğretim üyelerinin sürece nasıl çekilebileceği ve dahil edilebileceğinden ve son olarak dirençle nasıl başa çıkılabileceğinden bahsedildi. Bu kapsamda; kültürel değişime ve sonrasında AoL kültürünün gelişiminde yardımcı olabilecek “yayıcı/carrier” öğretim üyelerinin belirlenmesi, kurumda değerlendirme konusundaki gelişmelerin hangi iletişim araçları vasıtasıyla yayılım göstermesi gerektiğinin belirlenmesi ve son olarak, farklı paydaşları sürece dahil edilmesi ve bu konuda oluşturulacak ödüllendirme sisteminin belirlenmesi faaliyetleri hakkında örnekler paylaşıldı.

Yayıcı/Carrier’lerin fakültede uzun süredir görev alanlar ve içeride yetişenler başta olmak üzere; dekan, yöneticiler, komite üyeleri, idari çalışanlar ve öğrencilerden oluşabileceği, bunlar dışında konu hakkındaki uzmanların çağırılmasının da mümkün olduğu belirtildi.

AoL kültürünün yayılmasında;

- Fakültede birçok kişiyi yakından tanıyan, kurumsal seviyede birçok grupta yer alarak sosyal ağlar arasında bağlantı rolü üstlenen, ağızdan ağıza iletişim yoluyla bilgi yayılımı konusunda başarılı öğretim üyelerinin “connector/bağlantı sağlayıcı” olarak AoL sürecinde etkin kullanılması,

- Herhangi bir görevlendirme olmaksızın, alana olan ilgisi ve becerileri nedeniyle; bilgi toplayıp yaymak isteyen, hizmet etmek isteyen, diğerlerinin sorunlarını çözmesinde katkı vermek isteyen, mesajları yayabilen, bir nevi bilgi simsarı olan öğretim üyelerinin (becerikli/marven) belirlenmesi ve süreçte etkin kullanımı,
- İkna kabiliyeti yüksek, etrafındakileri bir sohbet ortamına çekebilecek, konunun ve çevrenin önemini anlayabilecek “satıcı/salesperson” öğretim üyelerinin belirlenmesi ve süreçte etkin kullanımı konularında örnekler sunuldu.

Kurumda değerlendirme konusundaki gelişmelerin yayılımı için yararlanılacak iletişim araçları konusunda internet sitesi kullanımı, toplantılar, raporlar, e-postalar, iş atölyeleri, yüz yüze iletişim, yönetimden gelen direktiflerden yararlanılabileceği belirtildi. Değerlendirmeye yönelik elde edilen veri ve sonuçların ise fakülte toplantıları, komite toplantıları, değerlendirme raporları, internet sayfası gibi iletişim ortamları aracılığıyla aktarılmasının uygun olduğu, olabildiğince yüz yüze aktarımlardan yararlanmak gerektiği ifade edildi. Öğretim üyeleri ve paydaşlara yönelik verilecek mesajlarda mesajın çekici kılınması adına mesajları; basit, beklenmeyen, somut, inandırıcı, duygusal ya da hikaye biçiminde aktarmak gerektiği hatırlatıldı.

Fakültede yaşanacak kültür değişiminin adaptasyonunda 15-35 35-15 kuralının beklendiği, buna göre; inovatif ve erken adapte olanlar (%15), erken çoğunluk (%35), geç çoğunluk (%35) ve son olarak ağır kalanlar ve mağara adamlarının (laggards & cave dwellers) her değişimde olduğu gibi fakültedeki kültürel değişimde de istatistikî olarak karşılık bulacağı ifade edildi.

Öğretim üyelerinin AoL kültürünün benimsenmesi ve yayılımı dışında, öğrenmenin güvence altına alınması konusunda doğrudan ne gibi katkıları olabileceği yönündeki soruya yönelik olarak şu şekilde bir liste sunuldu:

- Ölçülebilir program öğrenme hedefleri oluşturmak,
- Ölçülebilir ders öğrenme hedefleri oluşturmak,
- Çok bölümlü (multi-section) dersleri koordinasyonunu sağlamak,
- Diğer öğretim üyelerini konu ile ilgili eğitmek/bilgilendirmek,
- Konu ile ilgili öğrenme toplulukları/grupları oluşturmak
- Değerlendirme ölçekleri tasarlamak,
- Ders verilerini toplamak, verileri analiz etmek,
- Sınıfta konu ile ilgili pedagojik araştırmalar gerçekleştirmek

Öğretim üyelerinin ve diğer paydaşların sürece dahil edilmesi ve ödüllendirilmesi konusunun tartışıldığı son bölümde ise, öğrencilerin öğrenme çıktılarını değerlendirmenin öğretim üyesinin öğretmesinin değerlendirmesi olarak görülmemesi gerektiği ifade edildi. Bu ayırımın çok net olarak yapılması gerektiği ve öğretim üyelerine aktarılması gerektiği belirtilen bölümde, AACSB'nin ders seviyesinde değil program seviyesinde değerlendirmeye odaklandığı tekrar hatırlatıldı.

Öğretim üyelerinin değerlendirme sürecinde yer almaları ve süreçte öne çıkan uygulamaları gerçekleştirmeleri durumunda sunulabilecek ödüllendirmelerin ise aşağıdaki gibi olabileceği belirtildi:

- Maaş ödülü ve erken ödeme imkanı,
- Konferans katılımı teşviki,
- Maddi olmayan ödül kapsamında tanınma ve onurlandırma,
- Kalite iyileştirme ödülleri,
- İnternet sitesi ve bültenlerde yer vermek.

AoL Kültürünün benimsenmesi ve yayılımı konusunda engellerle de karşılaşmanın doğal olduğu belirtilen kısımda ise; a) farkındalık aşamasında değerlendirmenin yanlış anlaşılması, b) geçici bir heves olarak algılanması, c) yönetim ya da akreditasyon sorumluları tarafından dikte edilmesine yönelik reaksiyonlar, d) sistemin ve ölçeklerin tasarımı için gerekli çaba ve zamanın açıkça belirtilmemesi ile iş yükünün artacağı inancının etkili olabileceği ifade edildi. AoL farkındalık aşamasından sonra uygulama aşamasında ise engellerin şu temel nedenlerden kaynaklanabileceği belirtildi: a) veri edinimi için gerekli çaba ve zamanın açıkça belirtilmemesi, öğretim üyelerinin bireysel olarak değerlendirilecekleri kaygısı, verilerin analizi neticesinde değişim önerilerinin geleceği kaygısı, iş yükünün artacağı inancı, değerlendirme sürecinin içerisinde yer alması için öğretim üyelerine nasıl "itibar" sunulacağı kaygısı.

• **Döngü Kapatmak (Closing the Loop) için Verilerden Yararlanma**

AoL (Assurance of Learning) sürecinde Döngü kapanışının kritik önemine dikkat çekilerek başlanan üçüncü bölümde AoL I seminerinde verilen anahtar kelimelerin üzerinden tekrar geçildi. Bu kapsamda, doğrudan (direct) ve dolaylı (indirect) ölçekler, izleyici (formative) ve özetleyici (summative) değerlendirme kavramları tekrar hatırlatıldı. Doğrudan ölçeklerin öğrencilerin bilgi ve

becerilerini doğrudan sunabildiği, dolaylı ölçeklerin ise öğrenciler dışındaki bireylerin bir programda sunulan eğitimle ilgili fikirlerini ifade edebildiği biçimde hazırlanması gerektiği belirtildi. İzleyici (formative) değerlendirmenin, öğrenmenin başında bilgi ve beceri düzeylerinin tespiti için, özetleyici (summative) değerlendirilmesinin ise öğrenmenin son aşamalarında, genellikle mezuniyetin hemen öncesinde, akılda kalan/unutulmamış bilgi ve becerilerin değerlendirilmesine yönelik gerçekleştirildiği hatırlatıldı.

Değerlendirmenin; tesadüfi örneklemler, öncesi/sonrası imkanlarını içeren, kurs dahilinde/sonrasında, program sonunda ya da mezuniyetten hemen önce gerçekleştirilebileceği belirtildi. Yapılacak ölçümlerde temel teşkil etmesi adına, diğer amaçlarla gerçekleşen sınavlardan (Merkezi Sınavlar, ALES, TOEFL gibi karşılaştırma imkanı veren sınavlar), detaylı rubrik içeren ve sürekli iyileştirmeye imkan veren bir derse dahil edilmiş veriler, ya da bütüncül (holistic) rubriklerin kullanımı ile detaylara ulaşamayan ancak geneli itibarıyla sorunu ortaya koyan verilerden yararlanılabileceği ifade edildi.

Elde edilen verilerin analizi ve sonrasında gerçekleştirilecek eylemlerin/iyileştirmelerin uygulanmasına bağlı olarak döngü kapanışının okuldan okula değişmekle birlikte 5 yıllık bir dönemde en az 2 kere gerçekleştirilmesinin beklendiği belirtildi. Bundan daha fazla gerçekleştirilecek veri edinimi safhalarının öğretim üyeleri için birer yük olabileceği ve direnç oluşturabileceği uyarısında bulunuldu.

Elde edilen verilerin erişilebilir olması gerektiği belirtilen bölümde; ham verinin, sonuçların, analiz ve sentezin bu kapsamda yer alması gerektiği, verilerin, akreditasyon raporları ve ziyaretlerde kullanılmak üzere arşivlenmesinin önemli olduğu ifade edildi.

Bu rapor fakültemiz adına seminere katılım gösteren Akreditasyondan Sorumlu Dekan Yardımcısı, Öğrenme Güvencesi Komisyonu Başkanı Yrd.Doç.Dr. Adem Akbıyık tarafından paydaşların bilgilendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.